

ILLEGALE IPTV IN DE EUROPESE UNIE

ONDERZOEK NAAR ONLINEBEDRIJFSMODELLEN DIE INBREUK MAKEN OP INTELLECTUELE-EIGENDOMSRECHTEN — FASE 3

Samenvatting

ILLEGALE IPTV IN DE EUROPESE UNIE

SAMENVATTING

Verslag van de economische, juridische en
technische analyse

November 2019

SAMENVATTING

Achtergrond

In 2018 gaf het Bureau voor intellectuele eigendom van de Europese Unie (EUIPO), via het Europees Waarnemingscentrum voor inbreuk op intellectuele-eigendomsrechten, opdracht tot het uitvoeren van een onderzoek naar illegale IPTV-diensten in Europa. Het doel van het onderzoek was een beter inzicht te krijgen in de wijze waarop illegale internetprotocoltelevisie (IPTV) wordt gebruikt en hoe de bedrijfsmodellen rond dit fenomeen werken, om zo een basis te bieden voor de formulering van mogelijke oplossingen waarmee dit fenomeen doeltreffender kan worden aangepakt.

De onderzoeksopdracht werd verleend aan het Centre for Intellectual Property Policy and Management (CIPPM) van de universiteit van Bournemouth, dat hiertoe een team met onderzoekers op het gebied van recht, economie en computerwetenschap opzette ⁽¹⁾. Het onderzoeksteam werd bijgestaan door een groep van deskundigen, waaronder rechthebbenden, vertegenwoordigers van rechtshandhavinginstanties, regelgevende instanties, maatschappelijke organisaties en digitale beveiligingsbedrijven ⁽²⁾.

Dit verslag vormt de weerslag van een interdisciplinaire studie waarin de juridische, technische en economische aspecten van illegale IPTV worden onderzocht. Het is het eerste grote onderzoek waarin de bestaande vakliteratuur, het wetgevingskader en de jurisprudentie in de EU worden beoordeeld en dat een structurele analyse biedt van bestaande bedrijfsmodellen met betrekking tot de ongeoorloofde levering van televisie-uitzendingen via internet. Daarnaast bevat de studie de eerste resultaten van de schatting van de omvang van illegale IPTV in de EU in termen van actieve gebruikers en onrechtmatige inkomsten uit inbreukmakende activiteiten.

Methodologie en gegevens

De bestaande studies ⁽³⁾ die beogen de omvang en de economische impact van illegale IPTV te kwantificeren, laten stuk voor stuk de toenemende verspreiding van ongeoorloofde IPTV op de

---

⁽¹⁾ Het onderzoeksteam van de universiteit van Bournemouth, dat onder leiding stond van Prof. Maurizio Borghi, werd onder meer gevormd door hoofdonderzoekers Prof. Vasilis Katos, Dr. Antanina Garanasjvili en Dr. Marcela Favale en medeonderzoekers Prof. Dinusha Mendis, mevrouw Dimitra Poutouri en de heer Dimitris Mallis.

⁽²⁾ De groep van deskundigen bestond uit Bogdan Ciinaru (Europol), Tim Cooper (Premier League), Richard Crisp (BT), Callum Cryer (Brits bureau voor intellectuele eigendom), Mattia Epifani (Re@lity Net), Matteo Feraboli (Sky Italia), Jose Luiz Gomez (Spaanse politie), Gabor Ivanics (Eurojust), Jerry Gee (Kudelski-Nagra), Phillip Davies (Sky UK), Robert Kiessling (Sky UK), George Kyne (An Garda Siochana), David Lowe (Brits bureau voor intellectuele eigendom), Yuliya Morenets (TAC International), Mark Mulready (Irdeto), Marco Musumeci (UNICRI), Mathilde Persuy (Hadopi), Marco Signorelli (DCP), Laura Vilches (Spaanse Liga), Alessandro Rossetti (SoftStrategy), Kevin Taylor (Comcast), Lars Underbjerg (Nordic Content Protection), Didier Wang (Hadopi).

⁽³⁾ Eenheid voor cyberbeveiliging van de Kudelski Group (2016), Hadopi (2018), Nordic Content Protection (2017), Sandvine (2017), The Industry Trust (2016).

wereldmarkt zien ⁽⁴⁾. Dit verslag beoogt een raming te geven van het aantal personen dat betrokken is bij de consumptie van onrechtmatige IPTV, alsook om de potentiële inkomsten te schatten van IPTV-aanbieders die inbreuk maken op auteursrechten. De kwantitatieve raming is gebaseerd op officiële en geharmoniseerde gegevensbronnen om de volledige vergelijkbaarheid van de gerapporteerde ramingen tussen de EU-lidstaten te waarborgen. Hierbij werden zoveel mogelijk de officiële gegevens van de enquêtes van Eurostat onder huishoudens gebruikt. Deze studie heeft verder baat gehad bij de medewerking van de belanghebbenden van het EUIPO-waarnemingscentrum; tevens is gebruikgemaakt van gegevens en kennis betreffende de kenmerken van de IPTV-markt die door deskundigen beschikbaar zijn gesteld.

De bedrijfsmodellen op de illegale IPTV-markt zijn gedefinieerd in overeenstemming met de methode die is ontwikkeld door het EUIPO in de studie “Research on Online Business Models Infringing Intellectual Property Rights” (Onderzoek naar onlinebedrijfsmodellen die inbreuk maken op intellectuele-eigendomsrechten)⁽⁵⁾. De analyse van het ecosysteem van bedrijfsmodellen voor illegale IPTV in de EU is mede gebaseerd op het toepasselijke rechtskader en de relevante jurisprudentie.

Het onderzoek naar het wetgevingskader ging gepaard met een enquête die in de 28 EU-lidstaten werd gehouden. Op basis van een eerste analyse van het *acquis communautaire* inzake de auteursrechtelijke bescherming van televisie-uitzendingen, werd er onderzoek gedaan naar de relevante wetgeving en jurisprudentie van de lidstaten aan de hand van een vragenlijst aan de nationale correspondenten. De enquête maakte het mogelijk om jurisprudentie over illegale IPTV te verzamelen, zowel betreffende civiele als strafzaken, en om de subtiele verschillen tussen de toepasselijke wetgeving in de lidstaten vast te stellen.

Analyse van het wetgevingskader

Het Unierecht biedt ruime bescherming tegen niet-geautoriseerde doorgifte van televisie-uitzendingen op internet, en bestrijkt een breed scala aan activiteiten. Heruitzending via internet van via de ether, satelliet of kabel doorgegeven signalen, opname van televisieprogramma's in de cloud, hyperlinking naar livestreaming door middel van slimme tv-apparatuur en indexering van hyperlinks zijn vormen van „mededeling van werken aan het publiek” in de zin van artikel 3 van de richtlijn informatiemaatschappij. Niet alle rechten die onderdeel vormen van tv-uitzendingen worden echter in de hele EU op dezelfde wijze beschermd. Rechten op de inhoud die deel uitmaakt van televisie-uitzendingen worden beschermd tegen zowel livestreaming als streaming op aanvraag. De rechten van de omroeporganisaties betreffende het omroepsignaal gelden daarentegen alleen voor streaming (of downloading) op aanvraag van de vastleggingen van uitzendingen. Slechts in zeven lidstaten (Denemarken, Finland, Oostenrijk, Roemenië, Tsjechië, het Verenigd Koninkrijk en Zweden) omvatten de rechten van omroeporganisaties ook de rechten op livestreaming. Daarnaast

---

⁽⁴⁾ Zie hieronder, aanhangsel I.

⁽⁵⁾ EUIPO “Research on Online Business Models Infringing Intellectual Property Rights”: Phase 1, Establishing an overview of online business models infringing intellectual property rights, juli 2016.

vormt de ontvangst van het tv-signaal door middel van ongeoorloofde streamingapparaten een schending van het reproductierecht in de zin van artikel 2 van de richtlijn informatiemaatschappij.

Hoewel inhoud die deel uitmaakt van televisie-uitzendingen een hoge mate van bescherming geniet tegen illegale IPTV, vallen sportevenementen als zodanig niet onder de auteursrechtelijke bescherming van het EU-recht. Audiovisuele opnamen van sportevenementen voldoen echter waarschijnlijk wel aan de voorwaarden voor het bestaan van auteursrechten op grond van de “vrije en creatieve keuzen” van de regisseur van de opname. Bovendien rust op de werken en andere elementen die doorgaans deel uitmaken van de opnamen en uitzendingen van sportevenementen (zoals achtergrondgeluidsopnamen, originele muziek en grafische werken) waarschijnlijk ook auteursrecht.

Het *acquis communautaire* biedt echter geen volledige duidelijkheid over de vraag of de gelijktijdige doorgifte van een gratis IPTV-signaal, onder meer door middel van framing, en doorgifte van het IPTV-signaal aan een signaaldistributeur door middel van “directe injectie”, overeenkomstig artikel 3 van de richtlijn inzake de informatiemaatschappij neerkomt op een mededeling aan het publiek. Beide scenario's worden behandeld in de nieuwe richtlijn over online-uitzendingen (2019/789), die voor juni 2021 in de wetgeving van de lidstaten zal worden omgezet.

Analyse van bedrijfsmodellen die inbreuk maken op het auteursrecht

IPTV-distributie die inbreuk maakt op het auteursrecht kent verschillende vormen en loopt uiteen van grote, goed georganiseerde bedrijvengroepen tot individuele ondernemingen. Hoewel zij hetzelfde product aanbieden, namelijk de toegang tot live gestreamde kanalen, verschillen illegale IPTV-aanbieders wat betreft het platform waarop de toegang tot IPTV wordt aangeboden, hun doelgroep, de prijsstrategieën en andere aspecten, zoals de aanvullende producten die zij bieden (video op aanvraag, verkoop van settopboxen) en aanwezigheid op sociale media. Inbreuk kan zich al voordoen wanneer een aanbieder van inhoud zonder vergunning rechtmatig een stream van een aanbieder of distributeur van inhoud verwerft en deze aan derden ter beschikking stelt, waardoor hij/zij de gebruiksvoorwaarden schendt. Deze derden kunnen eindgebruikers en consumenten van de inhoud zijn, maar ook tussenpersonen, in welk geval zij ook economisch voordeel kunnen behalen door de wederverkoop ervan.

Technologische ontwikkelingen als de verspreiding van breedband en hogere internetsnelheden vergemakkelijken niet alleen de toegang tot rechtmatige IPTV-bronnen, maar vereenvoudigen ook de toegang tot illegale IPTV-bronnen. Bij de beoordeling van de impact van illegale IPTV moet ook rekening worden gehouden met de technologische uitdagingen, die de analyse ervan nog complexer maken. Ondanks de verscheidenheid aan distributiemogelijkheden blijkt uit de analyse dat illegale IPTV over het algemeen ruwweg in drie bedrijfsmodellen gestalte krijgt:

- Het model “illegaal IPTV-abonnement”, waarbij klanten rechtstreeks toegang krijgen tot een aantal tv-kanalen na aanmelding en betaling van een vergoeding. De IPTV-inhoud wordt hierbij voor rechtstreekse streaming beschikbaar gesteld op de illegale websites of via mobiele apps. Dit bedrijfsmodel is gebaseerd op de verkoop van ongeoorloofde IPTV-

abonnementen aan consumenten; de inkomsten zijn afkomstig uit de maandelijkse betalingen van abonnees.

- Het “business-to-business”-model. Dit bedrijfsmodel is gericht op de wederverkoop van pakketten van IPTV-kanalen en het faciliteren van illegale IPTV-wederverkoop. Dit type bedrijfsmodel kan worden omschreven als het “business-to-business”- of groothandelsmodel. Het wordt vaak gecombineerd met het eerste bedrijfsmodel door de rechtstreekse verkoop van abonnementen. In dit geval kunnen illegale IPTV-aanbieders rekenen op twee inkomstenbronnen: de maandelijkse betalingen van illegale IPTV-kijkers en de vergoedingen van illegale IPTV-wederverkopers.
- Het “streaming portal”-model, waarop links naar streamingwebsites worden verzameld en ter beschikking worden gesteld aan eindgebruikers. Hierbij wordt de IPTV-streaming gratis aangeboden; de kwaliteit ervan is vaak slechter dan op de IPTV-websites. Aangezien de gestreamde inhoud gratis wordt verstrekt, halen deze illegale aanbieders hun inkomsten uit indirecte bronnen, door malware te verspreiden of “pay-per-view”- en “pay-per-click”-vergoedingen voor reclame in rekening te brengen.

Interessant genoeg blijkt uit de analyse dat bij de levering van illegale IPTV in belangrijke mate gebruik wordt gemaakt van hetzelfde “ecosysteem”, ongeacht de bedrijfsmodellen die de inbreukmakers hanteren. Het ecosysteem wordt bepaald door het samenspel tussen een aantal partijen, die allemaal een specifieke functie hebben bij de levering van de illegale dienst. In de analyse worden 21 partijen geïdentificeerd, verdeeld over vier distributielagen van de inhoud: bron van de inhoud; hostingnetwerk; front-end dienstverlening; applicaties.

Economische analyse

De economische analyse is uitgevoerd om twee belangrijke aspecten in te schatten:

- het aantal gebruikers dat toegang heeft tot illegale IPTV-inhoud;
- de inkomsten van de aanbieders van IPTV-abonnementen die inbreuk maken op het auteursrecht.

De beoordeling is uitgevoerd voor de gehele markt van de EU-28 en voor elke lidstaat afzonderlijk. De belangrijkste bevindingen zijn:

3,6 % van de Europeanen (13,7 miljoen mensen in de EU-28) streamt illegaal IPTV

De aanbieders van IPTV die inbreuk maakt op auteursrechten hebben in 2018 941,7 miljoen euro aan illegale inkomsten gegenereerd

individuele gebruikers besteden gemiddeld 5,74 euro per maand aan illegale IPTV

De omvang van de illegale IPTV-consumptie varieert sterk per lidstaat. De landen die het meest te kampen hebben met illegale online IPTV zijn Nederland en Zweden, waar bijna 9 % van de bevolking naar schatting toegang tot ongeoorloofde IPTV heeft. Roemenië (0,7 %) en Bulgarije (1,3 %) hebben het minst te maken met illegale IPTV.

Bij de beoordeling van de illegale inkomsten blijkt dat de omvang van de markt, in termen van de totale bevolking, een belangrijke factor is. Alleen al de gebruikers in het Verenigd Koninkrijk, Frankrijk en Duitsland besteden hieraan gemiddeld 532,4 miljoen euro, wat neerkomt op 57 % van de totale inkomsten van de aanbieders van illegale IPTV-abonnementen.

De gemiddelde uitgaven per gebruiker aan illegale IPTV lopen per EU-land sterk uiteen. Consumenten in landen als Finland, Nederland en Frankrijk zijn bereid meer dan 6 euro per maand te betalen om ongeoorloofde IPTV te kijken. Daarentegen geven mensen in Slowakije, Hongarije en Polen hieraan slechts 2,5 euro per maand uit. Het is duidelijk dat consumenten niet alleen verschillen in hun bereidheid om auteursrechten te schenden, maar ook in hun bereidheid om te betalen voor toegang tot illegale IPTV. Er moet bij de bepaling van de verschillende tarieven voor illegale IPTV rekening worden gehouden met een groot aantal factoren, waaronder de mate van online piraterij, de perceptie van auteursrechtenschendingen, het gemiddelde inkomen en de prijzen die worden gerekend voor toegang tot IPTV uit legale bronnen.

Analyse van handhaving en rechtspraak

Rechthebbenden kunnen gebruikmaken van zowel civiel- als strafrechtelijke handhavingsmaatregelen. Civiele handhavingsmaatregelen kunnen zowel worden ingezet tegen rechtstreekse inbreukmakers als tegen tussenpersonen, waaronder tussenpersonen van wier diensten gebruik is gemaakt om een inbreuk te plegen. Met name kan worden verzocht om uitvaardiging van rechterlijke bevelen tegen aanbieders van internettoegang om IPTV-inbreuken tegen te gaan. Deze omvatten, althans in sommige lidstaten, de mogelijkheid van “live blokkering”, waarbij de toegang tot de streaming-servers tijdens de uitzending van een specifiek evenement (of een serie evenementen) wordt geblokkeerd. Dergelijke bevelen kunnen ook gericht zijn op het voorkomen van toekomstige inbreuken, met inachtneming van het beginsel van evenredigheid. Tussenpersonen op internet kunnen daarnaast worden gelast om informatie over inbreukmakers te verstrekken. De bekendmaking van informatie over de eindgebruikers van illegale IPTV-diensten zou echter strijdig kunnen zijn met de EU-wetgeving inzake gegevensbescherming.

In alle EU-lidstaten zijn ook strafrechtelijke maatregelen voorhanden die kunnen worden ingezet tegen partijen die op commerciële schaal gebruikmaken van illegale IPTV. In de jurisprudentie van de lidstaten zijn belangrijke voorbeelden te vinden van strafrechtelijke vervolging van personen die betrokken waren bij illegale IPTV. In sommige gevallen werden inbreukmakers veroordeeld tot lange gevangenisstraffen.

Conclusies en perspectief

Deze studie draagt bij tot een beter begrip van illegale IPTV door middel van een uitgebreide interdisciplinaire analyse van de problematiek. In dit verslag worden het juridische, economische en technologische perspectief met elkaar gecombineerd om een goed inzicht te krijgen in het illegale IPTV-ecosysteem. Daarnaast bevat deze studie een eerste schatting van de omvang van illegale IPTV in de EU in termen van actieve gebruikers en de inkomsten die door deze illegale activiteiten worden gegenereerd.

De belangrijkste bevindingen van dit verslag bevestigen dat illegale IPTV behoorlijk wijdverbreid is in alle EU-landen. De situatie in de lidstaten is niet overal dezelfde, aangezien veel factoren zoals de online inbreukpercentages, de perceptie van intellectuele eigendom en de totale vraag naar IPTV per land variëren. Op het niveau van de EU-28 maakt 3,6 % van de bevolking gebruik van illegale IPTV. Deze gebruikers genereren bijna 1 miljard euro aan onrechtmatige inkomsten voor aanbieders van IPTV die inbreuk maakt op auteursrechten. De juridische en technische analyse bevestigt de talrijke uitdagingen waarmee bedrijven en overheden worden geconfronteerd bij de aanpak van illegale IPTV.

ILLEGALE IPTV IN DE EUROPESE UNIE

ONDERZOEK NAAR ONLINEBEDRIJFSMODELLEN DIE INBREUK MAKEN OP INTELLECTUELE-EIGENDOMSRECHTEN — FASE 3

Samenvatting

